

AAA-009-001619

Seat No. _____

B. R. S. (CBCS) (Sem. VI) Examination

March / April – 2016

GUJ-602 : Gujarati : Core - 19

(સાહિત્યના સિદ્ધાંતો ભાગ - ૨) (New Course)

Faculty Code : 009

Subject Code : 001619

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (૧) માંગ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો.

(૨) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સામે દર્શાવેલ છે.

1 એમ.સી.ક્યૂ. :

20

(1) એરિસ્ટોટલે સાહિત્યના કયા બે પ્રયોજનો ગણાવ્યા છે ?

(A) શિક્ષણ અને આનંદ

(B) યશ અને શિક્ષણ

(C) આનંદ અને અર્થ

(D) આનંદ અને યશ

(2) કોલરિજ, વર્ડઝવર્થ, શેલી, કીટ્સ વગેરે રંગદર્શી સર્જકો કોને કાવ્યનું મહત્વનું અંગ ગણે છે ?

(A) અર્થ

(B) આનંદ

(C) યશ

(D) બોધ

(3) મમ્મટે કાવ્યના પ્રયોજનની ચર્ચા કયા ગ્રંથમાં કરી છે ?

(A) કાવ્યહેતુ

(B) કાવ્યોદેશ

(C) કાવ્ય પ્રયોજન

(D) કાવ્ય પ્રકાશ

(4) મમ્મટ જેને 'શક્તિ' કહે છે તેને ભામહ અને દંડી કયા નામે ઓળખાવે છે ?

(A) પ્રતિભા-નૈસર્ગિક પ્રતિભા

(B) નૈસર્ગિક શક્તિ

(C) નૈસર્ગિક બળ

(D) શક્તિ

- (5) કાવ્ય નિર્માણ માટે શું અનિવાર્ય છે ?
- (A) નિપુણતા (B) અભ્યાસ
(C) પ્રતિભા (D) વિદ્વતા
- (6) કાવ્ય હેતુનું કયું તત્ત્વ જન્મજાત છે ?
- (A) પ્રતિભા (B) નિપુણતા
(C) અભ્યાસ (D) વિદ્વતા
- (7) સાહિત્ય અને સમાજનો પરસ્પરનો સંબંધ કેવો છે ?
- (A) અવાગમનનો (B) આદાન પ્રદાનનો
(C) અવગમનનો (D) એકેય નહીં
- (8) કલાનું મૂલ્યાંકન કોના આધારે થવું જોઈએ ?
- (A) સમાજના માપદંડથી (B) ધર્મના માપદંડથી
(C) કલાના માપદંડથી (D) નીતિના માપદંડથી
- (9) ‘કવિતાને કવિતા ઉપરાંત કોઈ ધ્યેય નથી’ આવું વિધાન કોણે કર્યું છે ?
- (A) કાકા સાહેબ (B) મેથ્યુ આર્નોલ્ડ
(C) પ્લેટો (D) બોદલેર
- (10) ‘નીતિ એ કલાની વિષકન્યા છે’. આવું વિધાન કરનાર ગુજરાતી સર્જક-વિવેચક કોણ છે ?
- (A) ક. મા. મુનશી (B) ઉમાશંકર જોશી
(C) સુરેશ જોશી (D) નવલરામ
- (11) કૃતિના અનુસર્જક તરીકે કોને ઓળખવામાં આવે છે ?
- (A) વિવેચકને (B) ભાવકને
(C) સર્જકને (D) અન્યને
- (12) સર્જનનું પહેલું સોપાન કયું છે ?
- (A) માનસિકરૂપ (B) શારીરિકરૂપ
(C) સંસ્કારસંચય (D) બાહ્યરૂપ

- (13) મનોગત અભિવ્યક્તિને બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
- (A) અભિવ્યક્તિ (B) અનુભૂતિ
- (C) પ્રત્યાયન (D) અતિનિધાન
- (14) કઈ કલા પાસેથી સામાજિક નિસ્ખતની વિશેષ અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે ?
- (A) ચિત્રકલા (B) શિલ્પકલા
- (C) સ્થાપત્યકલા (D) સાહિત્યકલા
- (15) કયો ભાવક ઉત્તમ વિવેચક બની શકે છે ?
- (A) તત્વાભિનિવેશી (B) હૃદય ભાવક
- (C) ગૂઢભાવક (D) વાક્ભાવક
- (16) ‘લોકો તથા લેખકોની અભિરૂચિ સંસ્કારવી અને કલા તથા સાહિત્યનું નિદર્શન કરવું’ વિવેચનના સંદર્ભમાં આવું વિધાન કોણે કર્યું છે ?
- (A) સીન. ઓ. કેસી (B) બ્રુયેન્ટ
- (C) આઈ. એ. રિચાર્ડઝ (D) પ્રો. એબર કોમ્મી
- (17) ‘કાવ્ય યશ માટે’ આ પ્રયોજન કોના પક્ષે છે ?
- (A) કવિ પક્ષે (B) ઉભય પક્ષે
- (C) ભાવક પક્ષે (D) અન્ય પક્ષે
- (18) શક્તિ પ્રતિભાને કોલરિજ કયા નામથી ઓળખાવે છે ?
- (A) કલ્પના (B) તરંગ
- (C) વિધાયક વિચાર (D) વિધાયક કલ્પના
- (19) શક્તિ પ્રતિભાને ફોઈડ કયા નામથી ઓળખાવે છે ?
- (A) માનસ (B) અસંપ્રજ્ઞાત
- (C) બુદ્ધિ (D) વિચાર
- (20) ‘સાહિત્ય સમાજનો દસ્તાવેજ નથી, પણ સર્જકના ચિત્તમાં અંકાયેલી સમાજની છબી છે’ સાહિત્ય અને સમાજના સંદર્ભમાં કરેલું આ વિધાન કોનું છે ?
- (A) બેચરભાઈ પટેલ (B) સુરેશ જોશી
- (C) ઉમાશંકર જોશી (D) ક. મા. મુનશી

- 2 'વિવેચક ખરો સર્જક હોવો જોઈએ' - આ વિધાનની ચર્ચા કરો. 10
- 3 સાહિત્યકલામાં 'અભિવ્યક્તિ' અને 'પ્રત્યાયન' વચ્ચેનો ભેદ સમજાવો. 10
- અથવા**
- 3 વિવેચનની ભિન્ન ભિન્ન પદ્ધતિઓ સમજાવો. 10
- 4 વિવેચકમાં કયા ગુણોની અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે ? તે સમજાવો. 10
- અથવા**
- 4 સાહિત્ય સર્જનમાં સર્જકના પ્રયોજનો જણાવો. 10
- 5 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) 10
- (1) કાવ્યનું સત્ય અને વિજ્ઞાનનું સત્ય
- (2) સાહિત્ય અને સમાજ
- (3) સાહિત્ય અને નીતિ
- (4) સાહિત્ય અને ધર્મ.
- 6 સાહિત્ય અને જીવન વચ્ચેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરી, જીવનમાં સાહિત્યના સ્થાન અંગે તમારો દૃષ્ટિકોણ રજૂ કરો. 10
-